

Hvem har ansvar for miljøet ved gruvedrift?

Den dagen da frekkehets nådegave blei utdelt, sto Nussir-direktør Øystein Rushfeldt aller fremst i køen. Ikke nok med det, han sneik seg inn igjen i køen for å få en ekstra porsjon.

I NRK radio 16.08. kunne han fortelle at han inviterte Natur og Ungdom til dialog for å diskutere hvordan man kan gjøre gruva mer miljøvennlig. Dette skjer bare fire dager etter at han har trua aksjonistene med millioner i erstatning for å ha forsinka arbeidet med gruva. Som en sirkusdirektør står han med gulrota i den ene handa og pisen i den andre. Som Pontius Pilatus fraskriver han seg ansvaret for den største planlagte forurensing i norsk historie, med at det er ikke hans ansvar å finne miljøvennlige løsninger, det ansvaret kan skyves over på ungdom som har vært så frekke å engasjere seg for en rein fjord og for framtida til reindriften. Samfunns- og miljøengasjert ungdom, uten utdanning i gruveteknologi og uten økonomi til å reise verden rundt og studere gruver eller til å engasjere konsulentselskap på statens regning, slik som Nussir kan gjøre.

Rushfeldt satser på at ingen har lest de konsekvensutredningene han fikk gjort for ti år siden, med god støtte av Innovasjon Norge. Der står nemlig svaret på det han nå spør om – hvordan drive gruvene uten å få millioner av tonn avgangsmasse som må deponeres. Tidligere lå disse ute på Nussirs egne nettsider, men nå er de fjerna. Det er nok sikrest, noen kunne finne på å lese dem. Der var to utredninger om alternativ bruk av avgangsmasser, og disse ga ei rekke eksempler på hva som kunne være mulig, fra tilsetning i sement, mursteiner, isolasjonsmateriale til utfylling av kaiområder, flyplass osv. På den tida, da det ennå ikke var klart om Nussir ville få tillatelse til å fylle avgangen i Repparfjorden, var selskapet også i kontakt med et større internasjonalt sementselskap om etablering av fabrikk for betongelementer med gruveavgang. Da staten lot Nussir helt gratis få dumpe i fjorden, blei alle slike planer lagt bort, og man satsa alt på et kort – det billigste. I ti år har bl.a. Naturvernforbundet vist til at man kan fylle avgang tilbake i gruver, og dette blir praktisert ei rekke steder rundt om i verden. Ingen av disse metodene kan avta all gruveavgang aleine, men sammen ville de kunne gjøre det. Dette vet Rushfeldt, men ser en annen veg og later som alternativa ikke finnes. Så lenge regelen om "forurenser betaler" ikke gjelder for gruvedrift, vil alle gruveselskap selvfølgelig velge det billigste.

Rundt om i verden foregår det en del forskning på bruk av gruveavgang. Det er likevel lite mot de enorme summene som brukes på mineralleiting og utvinning. I Norge har alliansen Norsk Bergindustri og Norges Forskningsråd sørget for at det ikke skal være slik forskning, og det som var påbegynt har stoppa opp. Det som er gjort viser likevel at det er mulig, men at det trengs mer forskning.

Hele saka er så enkel at Nussir ikke vil utnytte de mulighetene som er, og så skyver de andre foran seg og fraskriver seg alt ansvar.

Svein Lund

<http://gruve.info>